

Необикновенният Раковски - първият организатор на революционната борба и приносът му за Априлското въстание

Тази година е особена за нашето училище и за всички българи - отбелязваме 200-годишнината от рождението на Г. С. Раковски, патрон на Болградската гимназия от 1999 г. Знаейки за неговата дейност, ключова роля в революционната борба и приносът му за Априлското въстание, ние се гордеем, че той е патрон на нашата гимназия. Освобождението на България - това е неговата мисия. То се постигне чрез въоръжена революционната борба. А как се прави революция? Трябва не само да имаш пламенен патриотизъм в сърцето, смелостта и самоотверженост, но и ум, за да разработиш тактика, план на действия и лидерски качества да поведеш народа към освобождение. Самият Раковски каза: “Нека никой не чака от друго да го освободи. Наша свобода от нас зависи”. Много ли има хора, които всичкия си живот посветиха на борба за свобода? Затова той и днес има извънредно значение за нас. Той запали искра, от която се разгоря огънят на революция.

Раковски има хубаво родословно наследство. За неговото оформяване като личност и предан народен деятел допринасят много и различни обективни предпоставки. Най-напред от значение е положително въздействие на будната патриотична семейна среда. Той води потеклото си от род, известен със своето родолюбие и свободолюбие, с готовността си да брани родното селище от произволите и насилията на чужди и свои, с участието си в борбата на народа за свобода. Бъдещият общественик научава много за подвизите на своите чичовци и на баща си. В съзнанието му остава за цял живот светлият образ на неговия прославен вуйчо капитан Георги Мамарчев. Оттук иде началният тласък да тръгне и той по пътя, начертан от неговите деди и роднини с родова гордост. Котленската общественост е друг положителен фактор за идейното насочване и оформяне на този деец. Котленци сами са се бранели от османските разбойници с храброст и свободолюбие.

Георги Стойков Раковски - първото име, с което свързваме началото на осмисленото и добре подготвено движение за национално освобождение. През 30-те години на 19 в. става съорганизатор на тайно “Македонско дружество” в Атина. Той участвал в борба за независима църква още от самото начало и станал първият подготвен и талантлив теоретик на българската църковна борба, изразявайки своите схващания в съчинения и вестници. Независимостта на църква била един етап в борбата за социално и политическо освобождение. По-късно, през 1842 г. участва и във Втория

браилски бунт. Заловен е, осъден и затворен, но успява да се спаси и да избяга във Франция. Революционният му път е осеян с множество перипетии. Когато се завръща в родния си град Котел влиза в конфликт с местни чорбаджии и отново попада в затвора. Нищо обаче не успява да сломи духа на Раковски и след освобождението си той започва да се занимава с търговия. Както каза Д. Войников: “Нито гоненията, нито затварянето, нито самата смърт можаха да възпрат или да заплашат необоримия патриотизъм на Раковски”. Натрупва и значително състояние, което му помага при организирането на различни революционни дейности.

По време на Кримската война той създава “Тайно общество в Истанбул ” за подготовка на българското въстание. Загубата на Русия във войната осуетява плановете му, но той продължава да опитва. Живее и като емигрант във Влашко и Белград. По време на престоя си в Нови Сад тогава на територията на Австрия издава вестник “Българска дневница ”. Написва и поемата “Горски пътник”, в която изразява стремежа си към свобода. Това е първата поема, посветена на революционно-освободителната борба. В Яш Раковски се сдружил с болградската делегация, която го знаела от печатните му издания и носела прошение към Никола Богориди да им се разреши да открият българска гимназия в града. Раковски застъпил се пред княза и днес аз се уча в това училище. Поканили го да отиде в Болград, но дошло нареждане да бъде арестуван.

Още една важна неговата заслуга е написването на 3 плана за Освобождението на България. Те се променят, както и вижданията му за ситуацията на Балканите и в Европа, за това на кого могат да разчитат българите и на кого не могат. Да видим сега какво представляват плановете. Първият такъв е създаден през 1858 г. в Одеса и се нарича Одески план. В него се предвижда освобождението да се постигне чрез всеобщо българско въстание. Предварително трябва да се извърши агитация сред населението то да бъде снабдено с оръжие, да се осигури съдействието на Русия и Франция и борбата да се координира с тази на сърбите, черногорците и гърците. Предвидено е да има единен ръководен орган наречен “Тайна канцелария”. Според Раковски въстанието трябва първо да обхване Северна България, а в Стара планина да бъдат изградени бази за следващи действия. Две години по-късно, през 1860 г., революционерът напуска Одеса и се установява в Белград. Там издава и един от най-известните български вестници през Възраждането - “Дунавски лебед” където представя идеите си. По това време между Сърбия и Османска империя назрява конфликт. Това дава нов тласък на Раковски и през 1861 г. той изготвя своя Втори план за Освобождение. В него разчита на съдействие и координирани действия

със сърбите. Предвижда се изграждането на тайни комитети, които да подготвят въстание в български земи. След това според плана се предвижда от Сърбия в България да навлезе отряд от 100 души, който да се движи по билото на Стара планина и да привлича въстаници, докато броят им достигне 500 000 души. И според този план има ръководен орган, наречен Привременно българско началство, което от Сърбия да насочва бойните действия. През пролетта на 1862 г. началството е учредено и след преговори със сръбските власти Раковски започва да събира въоръжен отряд, известен е като Първа българска легия. В нея влизат 600 младежи, сред които и Васил Левски. Снабдени са с униформи и започват военна подготовка. Раковски сам дава висока оценка на легията и на нейното героично държане в боевете с турците. В сраженията пред вратите на Белград и под стените на Кале мегдан на 3 юни 1862 г. българите участват за пръв път със своя добре обучена и въоръжена войскава част. С този първи боен отряд Раковски поставя началото на българската народна армия преди Освобождението и напълно заслужено Военна академия в България е наречена на неговото име. Но по-късно отношенията между Сърбия и Османска империя се нормализират, а легията е разпусната.

Според Раковски публицистиката, образованието и организираната борба стоят в основата на националния възход. Раковски за пръв път започва да прави журналистика в полза на националната борба, подчинена на неговата жажда за свобода и справедливост. Той гледал на печата като на много важно средство за разгласяване на революционните идеи, за осъзнаване и събуждане на народа. Борил се с турското правителство чрез пресата и сабята. Като писател, той говори с нас чрез своите творби, вдъхновява на героизма, показва как трябва да обичаме родината си. Просветата била важна за него, защото ако българи ще спомнят своята истинска култура и славно минало, то не ще бъдат слаби, а духовно обединени за да се борят за независимост, ще се развиват и противостоят на врагове. Раковски е и първият идеолог на националноосвободителното движение. Неговата роля точно описва К. Величков: “Раковски пръв посочи и очерта идеала, в който трябваше да се съсредоточат всичките народни желаниа и стремежи”. Той предава своите идеи на младите, които ще станат следващо поколение революционери и водачите на Априлско въстание, сред които на-успешният “ученик” е В. Левски и много други. Делото на живота му е продължено от неговите последователи и наследници.

Последните години от живота си Раковски прекарва в Букурещ. Там разочарован както от Великите сили, така и от заобикалящите България

държави, той преосмисля вижданията си. Съставя и своя Трети план за освобождение на българските земи наречен “Привременен закон за народните горски чети през 1867-мо лето”. С него се предвиждат самостоятелни действия на българи, без външна намеса. Отново налице е ръководен орган, наречен “Върховно тайно гражданско началство”, който трябва да създаде добре структурирана четническа армия. Раковски станал родоначалник на четническата тактика в българското освобождение. По-късно революционерите доразвиват тази идея и структура на организацията, за да създадат прославения БРЦК. Раковски не успява да дочака нито изпълнението на плана си, нито Освобождението на страната, защото през есента на 1867 г. умира от туберкулоза в Букурещ. Той завинаги оставя своя безсмъртен отпечатък в сърцата на българите и неслучайно е част от пантеона на най-великите ни революционери, наричан често “баща на българската революция”

“Неговият живот, пълен със страдания, приключения, планове, експерименти, прилича повече на роман. Той стресна и разклати духовете на цяла България” - каза за Раковски И. Вазов. Аз мисля, че Раковски чувствал отговорност пред бъдещи поколения, виждал връзка между това, както той прави и благополучие на следващи поколения. Ние се гордеем, че нашето училище носи неговото име. Това, че той е наш патрон е и отговорност, защото ако ние се учим в гимназията, която носи името на Раковски, ние просто не можем да не бъдем патриоти. Неговата съдба е пример за нас как да следваме смело собствения житейски път, дори ако той е труден и още никой не го избирал. Аз мисля, че той показва как трябва неустанно да се борим за Отечество. Той станал идеолог, вдъхновител и ръководител на будните българи. Със своите идеи, които станали движеща сила на историческо развитие, с голямото си дело и с героичния си живот той е светъл пример как трябва да обичаме нашата родина.

Ангелина Мерет, ученичка от 10 клас, 16 години

Болградска гимназия “Г. С. Раковски”

Одеска област, Украйна.

Учител по български език - Наталия Богдева